

HDP a ročné národné účty

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Lamačská cesta 3/C, 840 05 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Peter Čirka
1.4 Odbor	Odbor analýz a syntéz národných účtov
1.5 Telefón	+421 2 50236 335; +421 2 50236 339
1.6 E-mail	info@statistics.sk

2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	28.04.2022

3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
Údaje národných účtov sa týkajú všetkých údajov vytvorených a šírených za ekonomiku podľa definícií a usmernení Európskeho systému účtov (ESA 2010). Národné účty poskytujú údaje za celú ekonomiku, ale môžu zahŕňať aj členenie celkovej ekonomiky (do sektorov, priemyselných odvetví, výrobkov, regiónov atď.). Národné účty poskytujú údaje pre viacero domén: ročné a štvrťročné národné účty (hlavné agregáty), sektorové účty, finančné účty, tabuľky dodávok a použitia a input-output tabuľky, regionálne účty, štatistiky verejných financií, zamestnanosť a odpracované hodiny. Jedným z hlavných agregátov národných účtov je index rastu hrubého domáceho produktu (HDP) v stálych cenách, ktorý vyjadruje ekonomický vývoj krajiny, regiónu a je tiež označovaný ako tempo ekonomického rastu. V európskej databáze Eurobase sú údaje krajín prezentované v štandardnej štruktúre údajov. Štatistický úrad Slovenskej republiky zverejňuje údaje na svojej webovej stránke v databáze " DataCube ".	
3.2 Klasifikačný systém	
Štatistická klasifikácia ekonomických činností (SK NACE Rev. 2). Klasifikácia inštitucionálnych sektorov a subsektorov ESA 2010. Štatistická klasifikácia produktov podľa činnosti (CPA). Ďalej ESA 2010 definuje klasifikácie, ktoré sa majú použiť na: transakcie súvisiace s produktmi, transakcie s neprodukovanými nefinančnými aktívami, distribučné transakcie, transakcie súvisiace s finančnými aktívami a pasívami, ostatné zmeny v aktívach, bilančné položky a položky čistého majetku, položky súvahy, nefinančné aktíva, finančné aktíva a pasíva.	
3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov	

Národné účty opisujú celkovú ekonomiku krajiny. Zahŕňajú všetky ekonomické činnosti a veľkostné kategórie inštitucionálnych jednotiek. Najdôležitejšími členeniami sú rozdelenie podľa inštitucionálnych sektorov ESA 2010 a rozdelenie podľa ekonomických činností NACE Rev. 2.

3.4 Štatistické pojmy a definície

Všetky štatistické pojmy a definície, ktoré sa používajú v národných účtoch, sú popísané v prílohe A nariadenia EÚ č. 549/2013 (metodika ESA 2010).

Hrubý domáci produkt (HDP) v trhovných cenách je konečným výsledkom výrobných činností rezidentských výrobných jednotiek. Môže byť definovaný tromi spôsobmi:

- a. *výrobná metóda*: HDP je súčet hrubej pridanej hodnoty rôznych inštitucionálnych sektorov alebo rôznych odvetví plus dane z produktov a mínus subvencie na produkty (ktoré nie sú alokované do sektorov a odvetví);
- b. *výdavková metóda*: HDP je súčet konečného použitia výrobkov a služieb rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami (konečná spotreba a tvorba hrubého kapitálu) plus vývoz a mínus dovoz výrobkov a služieb;
- c. *dôchodková metóda*: HDP je súčet položiek uvedených na strane použitia účtu tvorby dôchodkov za celú ekonomiku (odmeny zamestnancov, dane z produkcie a dovozu mínus subvencie, hrubý prevádzkový prebytok a zmiešané dôchodky za celú ekonomiku).

V databáze Datacube pod okruhom *Makroekonomické štatistiky – Národné účty* sú za ukazovatele

HDP a ročných národných účtov publikované nasledujúce údaje:

Kľúčové ukazovatele -> 2.1.1.2 HDP- ročné údaje

- Revidované a predbežné ročné údaje HDP v bežných cenách [nu0007rs],
- Revidované a predbežné ročné údaje HDP v stálych cenách predchádzajúceho roka [nu0008rs],
- Revidované a predbežné ročné údaje HDP v stálych cenách vypočítaných reťazením objemov k referenčnému roku 2015 [nu0009rs].

Ročné účty v bežných cenách -> 2.1.3.1 Štrukturálne účty

- Čistý stav dlhodobého majetku podľa ekonomických činností (SK NACE Rev. 2) v reprodukčných cenách [nu2061rs],
- Disponibilný dôchodok - Úspory a čisté pôžičky poskytnuté a prijaté [nu1031rs],
- Dovozy výrobkov (fob) a služieb [nu1030rs],
- HDP dôchodkovou metódou v bežných cenách [nu1037rs],
- HDP výdavkovou metódou v bežných cenách [nu1036rs],
- HDP výrobnou metódou v bežných cenách [nu1021rs],
- Hrubá pridaná hodnota podľa ekonomických činností A*88 v bežných cenách [nu1054rs],
- Hrubý stav dlhodobého majetku podľa ekonomických činností (SK NACE Rev. 2) v reprodukčných cenách [nu2062rs],
- Konečná spotreba v bežných cenách [nu1035rs],
- Odmeny, mzdy a platy zamestnancov podľa ekonomických činností A*10 [nu1022rs],
- Odmeny, mzdy a platy zamestnancov podľa ekonomických činností A*88 [nu1055rs],
- Spotreba fixného kapitálu podľa ekonomických činností (SK NACE Rev. 2) v reprodukčných cenách [nu2060rs],
- Tvorba kapitálu podľa SK NACE Rev. 2 - údaje v bežných cenách [nu1032rs],
- Vývoz výrobkov (fob) a služieb [nu1029rs].

2.1.4 Ročné účty v stálych cenách

- Dovozy výrobkov (fob) a služieb v stálych cenách [nu1045rs],
- HDP výdavkovou metódou v stálych cenách [nu1046rs],
- HDP výrobnou metódou v stálych cenách [nu1048rs],
- Hrubá pridaná hodnota podľa ekonomických činností A*88 v stálych cenách [nu1056rs],

- Konečná spotreba v stálych cenách [nu1047rs],
- Tvorba kapitálu podľa SK NACE Rev. 2 - údaje v stálych cenách [nu1034rs],
- Vývoz výrobkov (fob) a služieb v stálych cenách [nu1044rs].

3.5 Štatistická jednotka

Národná ekonomika je definovaná v zmysle rezidentských štatistických jednotiek (inštitucionálne jednotky alebo miestne KAU). Jednotka je rezidentnou jednotkou krajiny vtedy, keď má centrum hlavného ekonomického záujmu na ekonomickom území tejto krajiny, to znamená, keď sa zapája do ekonomických činností na tomto území dlhší čas (jeden rok alebo viac rokov).

Národné účty sú vyčerpávajúce. To znamená, že zahŕňajú všetky rezidentské štatistické jednotky Slovenskej republiky v zmysle sektorového členenia podľa metodiky ESA 2010 (podniky, inštitúcie verejnej správy, neziskové inštitúcie, domácnosti, samostatne činné osoby, atď.).

3.6 Cieľová populácia

Referenčnou populáciou pre národné účty je celková ekonomika krajiny.

3.7 Geografické pokrytie

Geografické pokrytie pre národné účty je celková ekonomika Slovenskej republiky.

3.8 Časové pokrytie

Transmisijný program ESA 2010 vo všeobecnosti požaduje ročné údaje od roku 1995. V databáze Datacube sú ukazovatele ročných národných účtov publikované spravidla za obdobie od roku 1995, pričom pri vybraných tabuľkách môžu byť zverejnené údaje za kratšie obdobie, napr. od roku 2000.

3.9 Bázičné obdobie

Pojem "základné obdobie" sa v národných účtoch neuplatňuje. Namiesto toho sa pre niektoré premenné národných účtov používajú pojmy ceny predchádzajúceho roka a stále ceny vypočítané reťazením objemov, ako sa uvádza v [Rozhodnutí Komisie 98/715/ES](#). Vyjadrenie premenných v cenách predchádzajúceho roka umožňuje výpočet objemových indexov medzi aktuálnym časovým obdobím a predchádzajúcim rokom. Po zvolení referenčného obdobia sa objemové indexy zreťazia a potom použijú na prepočet ukazovateľov v bežných cenách referenčného roka. Toto umožňuje vypočítať objemové ukazovatele za akékoľvek sledované obdobie.

Ukazovatele národných účtov za SR sa zostavujú a zasielajú do Eurostatu v stálych cenách predchádzajúceho roka (PPY) a v stálych cenách vypočítaných reťazením objemov k referenčnému roku 2015.

4 Merná jednotka

Údaje sa uvádzajú v mil. Eur.

Indexy sa uvádzajú vzhľadom na predchádzajúci rok.

5 Referenčné obdobie

Referenčným obdobím pre tokové veličiny je rok.

Referenčným obdobím pre stavové veličiny je 31.12. daného roku.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Na európskej úrovni:

Národné účty sa zostavujú v súlade s metodikou Európskeho systému národných účtov (ESA 2010), ktorý je prílohou A k nariadeniu (EÚ) č. 549/2013 a stanovuje spoločné normy, definície, klasifikácie a účtovné pravidlá, ktoré sa použijú na zostavenie účtov a tabuliek na porovnateľných základoch. Transmisijný program ESA 2010 je uvedený v prílohe B nariadenia a stanovuje termíny a rozsah údajov, ktoré je potrebné zasielať Eurostatu podľa metodiky ESA 2010.

Na národnej úrovni:

Zákon NR SR č. 540/2001 o štátnej štatistike upravuje podmienky získavania štatistických informácií potrebných na posudzovanie sociálno-ekonomického vývoja, postavenie a pôsobnosť orgánov vykonávajúcich štátnu štatistiku, úlohy orgánov verejnej moci v oblasti štátnej štatistiky, práva a povinnosti spravodajských jednotiek, ochranu dôverných štatistických údajov pred zneužitím, poskytovanie a zverejňovanie štatistických údajov, zabezpečovanie porovnateľnosti štatistických informácií a plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv v oblasti štátnej štatistiky, ktorými je SR viazaná.

Štatistické zisťovania sa riadia vyhláškou Program štátnych štatistických zisťovaní na trojročné obdobia, ktorú zostavuje úrad v súčinnosti s ministerstvami a štátnymi organizáciami. Program obsahuje popis a rozsah zisťovaní vrátane zisťovaní vykonávaných inými ústrednými orgánmi a ministerstvami.

Základné informácie o zostavení programu štátnych štatistických zisťovaní na príslušný rok, počte realizovaných zisťovaní v príslušnom roku a vyhodnotení administratívnej záťaže respondentov sú obsahom ročných správ o plnení programu štátnych štatistických zisťovaní.

6.2 Spoločné využívanie údajov

Údaje národných účtov sú kľúčovými súbormi ukazovateľov, ktoré používajú a zverejňujú mnohé medzinárodné organizácie na zlepšenie konzistentnosti údajov a využívanie synergii na zber a validáciu údajov. Medzirezortná skupina pre hospodársku a finančnú štatistiku bola vytvorená v roku 2016 (zložená zo zástupcov banky pre medzinárodné zúčtovanie, Európskej centrálnej banky, Eurostatu, MMF, Organizácie pre spoluprácu a rozvoj, Organizácie Spojených národov a Svetovej banky) začala v rámci iniciatívy G20 svoju činnosť na zlepšenie zdieľania údajov pre národné účty.

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

[Nariadenie \(ES\) No 223/2009 o európskej štatistike](#) (odôvodnenie 24 a článok 20 ods. 4) z 11. marca 2009 (Ú. V. ES L 87, s. 164) stanovuje potrebu ustanoviť spoločné zásady a usmernenia na zabezpečenie dôvernosti použitých údajov na tvorbu európskej štatistiky a prístup k týmto dôverným údajom s náležitým zohľadnením technického vývoja a požiadaviek zákazníkov v demokratickej spoločnosti. Kódex postupov európskej štatistiky poskytuje ďalšie podmienky, ktoré štatistické úrady musia dodržiavať v oblasti ochrany dôverných štatistických údajov (zásada 5).

ŠÚ SR zodpovedá za ochranu získaných dôverných údajov a garantuje ich použitie výlučne na štatistické účely. V súlade so zákonom o štátnej štatistike č. 540/2001 Z.z. §2g a §30 nemôže ŠÚ SR zverejňovať dôverné štatistické údaje, ale len informácie, ktoré vznikli sumarizáciou dôverných štatistických údajov, ktorá neumožňuje priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajskej jednotky.

Na internej webovej stránke ŠÚ SR je dostupná Smernica o ochrane dôverných štatistických údajov na Štatistickom úrade SR (Ev. Č. SME-1/2015), ktorá upravuje konkrétne metódy a hodnoty parametrov využívané pri ochrane dôverných štatistických údajov jednotlivých štatistických zisťovaní.

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Dôverným štatistickým údajom je údaj, týkajúci sa jednotlivej štatistickej jednotky, ktorý umožňuje jej priamu alebo nepriamu identifikáciu a bol získaný na štatistické účely podľa zákona. ŠÚ SR poskytuje alebo zverejňuje štatistické údaje a informácie bez priamych identifikátorov v takej podobe, aby v nich údaje poskytnuté žiadateľom nemohli byť priamo ani nepriamo identifikované, teda uplatňuje aktívnu ochranu pre všetky spravodajské jednotky.

ŠÚ SR pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov v tabuľkách s agregovanými údajmi uplatňuje vo všetkých prípadoch pravidlo minimálnej frekvencie pre $n = 3$, t.j. v každej bunke tabuľky sa vyskytuje údaj, ktorý je agregáciou údajov za minimálne 3 spravodajské jednotky. Problém citlivých buniek sa môže týkať hlavne tabuliek údajov v podrobnejších členeniach (napr. podľa odvetví NACE rev.2). V tomto prípade je dôvernosť zabezpečená vyšším stupňom agregácie dát, napr. v tabuľkách dodávok a použitia.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Osvedčené postupy vyžadujú, aby sa nové údaje národných účtov a s nimi súvisiace tlačové správy oznamovali v kalendári zverejnenia, ktorý je publikovaný v dostatočnom predstihu pred príslušnými zverejneniami. ŠÚ SR pravidelne aktualizuje a zverejňuje kalendár zverejnenia, ktorý obsahuje rozvrh prvého zverejnenia vybraných ukazovateľov. Kalendár zverejnenia sa vzťahuje na celý kalendárny rok a zahŕňa všetky publikované tlačové správy a údaje národných účtov, ako je uvedené vyššie.

Prvé zverejnenie údajov má formu Informatívnej správy zverejnenej na internetovej stránke úradu alebo formou tlačovej besedy. Podľa stanoveného princípu rovnakého prístupu ku všetkým užívateľom sú údaje v rovnakom čase dostupné pre všetkých a zverejnené o 9.00 hodine na internetovej stránke ŠÚ SR (www.statistics.sk) v časti Katalóg informatívnych správ:

[Katalóg informatívnych správ](#)

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia je dostupný na webovej stránke ŠÚ SR:

[Kalendár prvého zverejnenia](#)

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

V súlade s právnym rámcom Spoločenstva a [Kódexom postupov pre európsku štatistiku](#) (zásada 6 o neustrannosti a objektívnosti, zásada 13 o včasnosti a časovej presnosti a zásada 15 o prístupnosti a zrozumiteľnosti) údaje národných účtov, ktoré spĺňajú normy kvality vrátane príslušných metaúdajov, by mali byť k dispozícii používateľom. Užívatelia by mali byť informovaní o dostupnosti údajov a o tom, ako sa dajú sprístupniť.

Prístupnosť a zrozumiteľnosť štatistických údajov je jedným z princípov [Deklarácie kvality ŠÚ SR](#). Nezávislosť a neustrannosť Štatistického úradu SR, ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy a nimi zriadených organizácií pri získavaní, spracúvaní, šírení a vyhodnocovaní štatistických

informácií je ustanovená v zákone č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (odsek 3, časť 2 zákona o štátnej štatistike).

9 Periodicita zverejňovania

Údaje sa zverejňujú ročne.

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

V tlačových správach sa publikujú najdôležitejšie výsledky národných účtov. Nové, strategické údaje národných účtov sa takisto môžu zverejniť na tlačovej konferencii alebo brífingu. Presné dátumy sú dopredu uvedené v kalendároch zverejnenia ([Kalendár prvého zverejnenia](#)).

ŠÚ SR publikuje tlačové správy na svojej webovej stránke v časti *Aktuality* na domovskej stránke, alebo v *Katalógu informatívnych správ* (pozri časť 8.1).

10.2 Publikácie

Publikácie, ktoré sa týkajú údajov národných účtov, sa zverejňujú na webovej stránke ŠÚ SR v časti [Katalóg publikácií](#) .

K týmto publikáciám, ktoré sa týkajú údajov národných účtov, patria napr. Štatistická ročenka Slovenskej republiky, Štatistická ročenka regiónov Slovenska a Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve SR.

10.3 On-line databázy

Všetky údaje národných účtov sú pre užívateľov dostupné vo verejnej databáze ŠÚ SR [DataCube](#) (pozri popis tabuliek v časti 3.4).

10.4 Prístup k mikroúdajom

Za ukazovatele národných účtov sa mikroúdaje nezverejňujú.

10.5 Iné

Všetky údaje dostupné v databázi [DataCube](#) sú poskytované zdarma a nie sú podmienené registráciou. Okrem toho sú dáta dostupné tiež cez databázu [STATdat](#) , ktorá obsahuje reporty (tabuľky) údajov z databázy DataCube, ktoré sa dajú následne exportovať do rôznych dátových formátov.

Na webovej stránke ŠÚ SR v časti *Štatistiky* -> *Makroekonomické štatistiky* -> *Národné účty* -> *Ukazovatele* sú dostupné preddefinované tabuľky údajov národných účtov, ktoré sa tiež reportujú z databázy DataCube.

Údaje môžu byť poskytované aj v rámci zadaných špecifických výstupov medzinárodným organizáciám, najmä Eurostatu, MMF, OECD, a pod.

10.6 Dokumentácia o metodike

Všeobecný metodologický rámec pre zostavovanie národných účtov v EÚ je metodika ESA 2010. Všetky dôležité metaúdaje a metodické vysvetlivky za národné účty sú dostupné na stránke ŠÚ SR: [Národné účty – metaúdaje](#)

Popis novej metodiky ESA 2010, resp. prechod od starej metodiky ESA95 k novej ESA 2010, ako aj ďalšie manuály a príručky sú dostupné na stránke ŠÚ SR:

[Nová metodika pre národné účty – ESA 2010](#)

10.7 Dokumentácia o kvalite

Dôležitosť národných účtov vyžaduje, aby bola k dispozícii dokumentácia procesov týkajúcich sa manažmentu kvality a posudzovania kvality. K takejto dokumentácii patrí napríklad [Deklarácia kvality ŠÚ SR](#), ktorá je dostupná na webovej stránke ŠÚ SR.

Takisto sú na stránke ŠÚ SR dostupné správy o kvalite národných účtov, správy o analýze revízií ako aj špecifické správy o kvalite, vypracované na základe jednotnej integrovanej štruktúry metadát (SIMS v2.0):

[Správy o kvalite – Národné účty](#)

[Správy o kvalite — SIMS v2.0](#)

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Kvalita údajov národných účtov je zaistená exaktným uplatňovaním konceptov ESA 2010 a uplatňovaním smerníc príručky ESS ohľadom správ o kvalite.

Súčasťou politiky revízií je zabezpečenie kvality zdrojových údajov, ktoré vstupujú do kalkulácie indikátorov NÚ (napr. HDP) pri zbere, spracovaní a neskoršom vyhodnotení údajov, aby sa zabezpečila porovnateľnosť údajov na štvrťročnej, ročnej a regionálnej úrovni.

Technická validácia údajov NÚ sa zabezpečuje prostredníctvom IT nástroja „STRUVAL“ a numerickou validáciou údajov cez „CONVAL“.

Manažérsky dohľad nad zberom údajov a zostavovaním štatistických údajov sa pravidelne verifikuje prostredníctvom interných auditov (IA) podľa vopred určeného plánu.

ŠÚ SR je držiteľom certifikátu systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2008, ktorý získal v novembri 2006. V pravidelných intervaloch podstupuje externé dozorné a recertifikačné audity, vykonané spoločnosťou Bureau Veritas Certification Agency. Recertifikačné audity v rokoch 2009, 2012, 2015, 2018 a 2021 potvrdili platnosť certifikátu ŠÚ SR.

[Príručka kvality](#) popisuje dokumentované postupy systému kvality, ktoré sa používajú pri budovaní, realizácii a neustálom zdokonaľovaní systému manažérstva kvality v ŠÚ SR. Obsahuje opis systému manažérstva kvality a naplnenie požiadaviek normy ISO 9001.

11.2 Hodnotenie kvality

Počas celého procesu zostavovania sa vykonáva niekoľko kontrol kvality údajov národných aj regionálnych účtov, napr. ex-ante (štatistické zdroje), priebežné (výsledky), ex-post (použité metódy) a externé kontroly (Eurostat, Európsky alebo národný dvor audítorov, IMF).

Detailné informácie, ktoré sa týkajú správ o kvalite po odsúhlasení Eurostatom, sú zverejnené na webovej stránke ŠÚ SR, ako je uvedené v bode 10.7.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Údaje národných účtov poskytujú dôležité informácie, ktoré slúžia na monitorovanie ekonomickej politiky, rozhodovanie, prognózovanie, na administratívne účely, informovanie verejnosti

o ekonomickom vývoji (či už priamo alebo nepriamo prostredníctvom tlačových agentúr) a tiež slúžia ako vstupy pri výskume ekonomiky.

Na vnútroštátnej úrovni sú hlavnými používateľmi údajov národných a regionálnych účtov Ministerstvo financií SR, Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Národná banka Slovenska, Vedecké a akademické spoločnosti a Výskumné ústavy. Ďalšou skupinou používateľov sú študenti, analytici, novinári, zahraničné ambasády na Slovensku a podnikatelia.

Na úrovni EÚ sú hlavnými používateľmi údajov národných účtov Eurostat, OECD, MMF a rôzne národné štatistické inštitúcie.

12.2 Spokojnosť používateľov

ŠÚ SR pravidelne vyhodnocuje návštevnosť internetovej stránky podľa jednotlivých sekcií a oddelení. Okrem toho uskutočňuje od roku 2009 pravidelne v dvojročných intervaloch prieskumy spokojnosti zákazníkov so svojimi produktmi a službami.

Cieľom prieskumov je zistiť spokojnosť zákazníkov s produktmi a službami ŠÚ SR, získať informácie o používateľoch, ich záujme a názore na poskytovanie a kvalitu štatistických produktov a služieb. Získané skutočnosti sú cenným zdrojom pre smerovanie ďalších aktivít ŠÚ SR.

Dotazník spokojnosti používateľov, jeho vyhodnotenie ako aj premietnutie relevantných požiadaviek respondentov do plánov činnosti ŠÚ SR sú k dispozícii na webovej stránke ŠÚ SR:

[Prieskum spokojnosti](#)

12.3 Úplnosť štatistických informácií

Transmisijný program ESA 2010, ktorý pozostáva z 22 tabuliek zo všetkých oblastí národných účtov určuje minimálny rozsah údajov národných účtov, ktorý musí byť dostupný v každej členskej krajine EÚ.

Úplnosť údajov za HDP a ročné národné účty je na úrovni 100 %.

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

Presnosť údajov národných účtov úzko súvisí s otázkou kvality údajov a revíznou politikou. Revízie údajov národných účtov sú podrobne opísané v pravidelných správach o kvalite údajov o HND. Na národnej úrovni sa zvyčajne vykonávajú štandardné kontroly medzi jednotlivými doménami. Celková presnosť je zabezpečená postupným spresňovaním údajov národných účtov počnúc rýchlymi odhadmi až po zostavenie konečných údajov, ako je to podrobnejšie opísané v časti 17.1.

13.2 Výberové chyby

Nie je relevantné pre ukazovatele NÚ.

13.3 Nevýberové chyby

Nie je relevantné pre ukazovatele NÚ.

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

Transmisijný program ESA 2010 stanovuje požadovaný časový rámec pri všetkých tabuľkách národných účtov.

Prvé (predbežné) odhady NÚ na základe štvrťročných dát za referenčný rok T sú dostupné v čase T+75 dní. Spresňujúce odhady sa publikujú v časoch T+5 mesiacov a T+10 mesiacov. Následne môžu údaje za referenčný rok T prejsť viac krát revíziou, až kým sa v čase T+46 mesiacov stávajú definitívnymi.

Podrobnejšie informácie o politike revízií sa nachádzajú v časti 17 — Revízia údajov.

14.2 Dochvilnosť

Údaje národných účtov v rámci transmisijného programu ESA 2010 by sa mali dodávať Eurostatu presne v termínoch, ktoré sú určené v transmisijnom programe (prípadne skôr).

Zvyčajne sú všetky požadované údaje odovzdané načas.

15 Porovnateľnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnateľnosť

Geografická porovnateľnosť národných účtov členských krajín EÚ je zabezpečená aplikáciou spoločných pravidiel európskeho systému účtov ([ESA 2010](#)). Dá sa uskutočniť aj geografické porovnanie na medzinárodnej úrovni, keďže väčšina mimoeurópskych krajín používa štandardy SNA 2008, ktoré sú v súlade s ESA 2010.

Nemáme žiadne informácie ohľadom chýbajúcej porovnateľnosti.

15.2 Porovnateľnosť v čase

Keďže údaje za všetky referenčné obdobia sa zostavujú podľa požiadaviek ESA 2010, údaje národných účtov sú plne porovnateľné v celom časovom období. Aj v prípade zásadných zmien metód alebo klasifikácií sa uskutočňujú revízie dlhých časových radov zvyčajne ďaleko do minulosti. Doteraz sa údaje NÚ zostavovali bez závažných prerušení v časových radoch.

15.3 Prierezová koherentnosť

V rámci systému národných účtov existuje úplná konzistentnosť v oblastiach: ročných a štvrťročných národných účtov, účtov verejnej správy, sektorových účtov, finančných účtov, regionálnych účtov, tabuliek dodávok a použitia. Avšak v praxi niekedy nie je možné zabezpečiť plnú konzistentnosť a preto môžu nastať dočasné odchýlky. Zvyčajne sú výsledkom starších rozdielov.

Vstupom do národných účtov je hlavne prvotná štatistika, ako napríklad štruktúrna podniková štatistika (SBS), krátkodobá štatistika (STS) a štatistika pracovnej sily (LFS). Avšak medzi týmito štatistickými oblasťami a národnými účtami nie je úplná konzistentnosť. Hlavným dôvodom sú rozdiely v konceptoch, definíciách a rozsahu. Platobná bilancia sa tiež používa ako významný zdroj národných účtov. Formulácie a rozsah platobnej bilancie, podľa definície v manuáli BPM6, sú plne kompatibilné s ESA 2010. Premenné platobnej bilancie sú v zásade plne koherentné s príslušnými premennými národných účtov.

15.4 Vnútoraná koherentnosť

Údaje za HDP a ročné národné účty sú plne vnútorne koherentné.

16 Náklady a záťaž respondentov

Nie je relevantné pre ukazovatele NÚ.

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

Revízna politika je dôležitým nástrojom zvyšovania kvality štatistických údajov. Upravuje základné pravidlá a všeobecné postupy uplatňované pri revíziách v ŠÚ SR.

Za revíziu štatistických údajov sa pre potreby tohto predpisu považuje každá zmena štatistickej hodnoty ukazovateľov uložených v príslušných databázach a verejne publikovaných štatistických údajov. Dôvodom zmien sú zmeny v platnej legislatíve, úprava metodických definícií a postupov, revízie klasifikácií a číselníkov, implementácia nových štatisticko-matematických metód, dostupnosť neskorších presnejších údajov ako aj samotné chyby v zdrojových a vypočítaných dátach. Cieľom revízií je dosiahnutie, resp. zachovanie konzistentnosti obsahu štatistických údajov.

Základné pravidlá a všeobecné postupy uplatňované pri revíziách na úrade upravuje Smernica SME-1/2020 — Politika revízií ŠÚSR a rozhodnutie predsedu ŠÚ SR, ktorým sa vydáva [kalendár revízií ŠÚ SR](#) (aktualizovaný každý rok).

Zverejňované údaje môžu mať tieto stupne kvality:

- **Rýchly odhad (flash)** – odhad príslušného ukazovateľa na základe dostupných aktuálnych informácií, resp. extrapolácie vývojových trendov
- **Spresnený odhad** – údaj, ktorý je získaný na základe výsledkov krátkodobého výkazníctva a využitia dostupných administratívnych zdrojov údajov
- **Predbežný údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených a revidovaných zdrojov použitých pre zostavenie spresneného odhadu alebo údaj dostupný v termíne 1. zverejnenia. Môže byť zostavený v menšom rozsahu ukazovateľov.
- **Polodefinítivný údaj** – údaj revidovaný na základe spresnení štatistického výkazníctva alebo výsledkov dostupných dlhodobých štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov, ako aj doplňujúcich informácií.
- **Definitívny údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených a revidovaných výkazov, administratívnych zdrojov a dát získaných na základe spresnených štatisticko – matematických metód a ďalších doplňujúcich informácií. Definitívny údaj sa mení len v prípade mimoriadnych revízií, v opačnom prípade sú tieto údaje nemenné.

Z *vecného hľadiska* sa za dôvod revízie považuje:

- zapracovanie kvalitnejších údajov na základe kompletnejšieho zdroja,
- spresnenie údajov v dôsledku aktualizácie sezónnych faktorov a zmeny základného obdobia,
- spresnenie na základe aktualizovanej metodiky (v konceptoch, definíciách a klasifikáciách) a zmien v štatistických metódach,
- vykonanie opráv v zdrojových údajoch a výpočtoch.

Z *časového hľadiska* delíme revízie na :

- **Bežné revízie** sú revízie bez zásadných úprav metodík. Ide spravidla o významnejšie opravy údajov vrátane hodnôt získaných z nových zdrojov. Uskutočňujú sa periodicky v presne stanovených termínoch, pre aktualizáciu mesačných a štvrťročných údajov, až do najbližšieho zverejnenia údajov.
- **Ročné revízie** sú revízie, ktoré sa robia ak sú dostupné všetky mesačné, štvrťročné údaje a už sú k dispozícii detailnejšie výsledky z ročných zisťovaní.
- **Mimoriadne a veľké revízie** sú revízie definitívnych údajov z dôvodu významných metodických zmien vyplývajúcich z revidovania metodík, zo zmeny postupov štatisticko – matematických metód výpočtov alebo opráv údajov. Mimoriadna revízia môže mať za následok (napr. zmenou definície) narušenie časovej porovnateľnosti údajov.

Harmonogram revízií ročných a štvrtročných údajov národných účtov sa uskutočňuje v súlade s prílohou B Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii (ESA 2010). Cieľom politiky revízie národných účtov je dosiahnuť konzistenciu v údajoch odosielaných v rámci Transmisijného programu ESA2010 v súlade s harmonizovanou európskou revíznou politikou.

17.2 Revízia údajov v praxi

Ročné účty sa revidujú prvýkrát na základe spresnenia údajov získavaných postupne z administratívnych zdrojov a zo spracovania ročných štatistických výkazov. Zpracúvajú sa úpravy vyplývajúce z riešenia bilančných rozdielov v rámci zostavovania tabuliek dodávok a použitia ako aj z opráv revidovaných vlastných výpočtov. V rámci tohto procesu sa postupne implementujú metodické zmeny vychádzajúce z nových regulácií, resp. smerníc a výsledkov z jarnej EDP notifikácie sektora verejnej správy v termíne T+5 mesiacov bežného roka. Bežná revízia zahrnuje postupné spresňovanie údajov roka T-1 označenej ako „odhad“ (súhrn štvrtročných údajov), rokov T-2 a T-3 považovaných za „polodefinítívne“ a rok T-4 vo verzii „definítívne“.

Druhá revízia ročných národných účtov zahrnuje spresnenie výsledkov z jesennej EDP notifikácie, ktoré sa premietnu do vybraných tabuliek TP ESA2010.

Tabuľky dodávok a použitia (TDP) slúžia na vybilancovanie celého systému národných účtov v rámci 3-miestneho kódu SK NACE Rev.2 a CPA2008, ako základ pre definítivnú ročnú verziu sektorových účtov a na prepočet RNÚ do stálych cien. TDP sa zostavujú v termíne vždy do T+36 mesiacov po ukončení referenčného roka vrátane revízie údajov. Symetrická IOT sa zostavuje raz za 5 rokov.

Notifikačné tabuľky deficitu verejnej správy (EDP) sa v súlade s článkom 3 Nariadenia Rady (ES) č. 479/2009 z 25. mája 2009 o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov zostavujú a upravujú takto:

1. jarná notifikácia deficitu verejnej správy obsahuje údaje za obdobie T-1 rok až T-4 roky. Údaje sa odosielajú v termíne T+3mesiace. Údaje za rok T-1 predstavujú odhad roku a údaje za T-2 roky a T-3 roky sú polodefinítívne. Údaje za rok T-4 roky sú definítívne. Výnimkou sú prípady tzv. veľkej revízie alebo špecificky riešené položky podľa usmernenia Eurostatu.

2. jesenná notifikácia deficitu verejnej správy obsahuje údaje za obdobie T-1 rok až T-4 roky. Údaje za rok T-1 predstavujú spresnený odhad, údaje za T-2 a T-3 roky sú polodefinítívne a za rok T-4 definítívne. Odosielajú sa v termíne T+9 mesiacov a sú konzistentné s ročnými účtami za rok T-1 a s verzou „polodefinítívne“ ročných účtov T-2 a T-3 roky a verzou „definítívne“ za rok T-4.

Podrobné informácie o revízijských zmenách sú uvedené v správach o kvalite na webovej stránke ŠÚSR: [Správy o kvalite HND a EDP](#)

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Údaje národných účtov sú agregované dáta zostavené podľa metodiky ESA 2010, na základe kombinácie viacerých zdrojov údajov – štatistických zisťovaní, administratívnych zdrojov ako aj alternatívnych zdrojov údajov. Okrem už spomenutých základných štatistických zdrojov sa pre národné účty využívajú aj údaje zo zisťovaní odvetvových štatistik, Sčítania obyvateľov, bytov a domov, Cenzu fariem, zo štatistiky platobnej bilancie, štatistiky priamych zahraničných investícií a medzinárodnej investičnej pozície. Tieto zisťovania sa uskutočňujú spravidla podľa špecifických, pre tieto účely osobitne prijatých zákonov.

Podrobný popis zdrojov údajov pre zostavenie hlavných agregátov NÚ sa nachádza v kapitole 10 súpisu zdrojov pre HND „[GNI Inventory](#)“.

18.2 Periodicita zberu údajov

Národné účty sa zvyčajne zostavujú na ročnej alebo štvrťročnej báze z prvotných štatistík. Periodicita zberu údajov prvotnej štatistiky sa líši v závislosti od pôvodu zdroja údajov. Napríklad podnikové štatistiky sú k dispozícii na mesačnej, štvrťročnej alebo ročnej báze. Údaje ohľadom domácností sú k dispozícii na štvrťročnej alebo ročnej báze (niekedy aj menej často). Dostupnosť administratívnych údajov je v každej krajine rôzna.

Periodicita a termíny zostavenia národných účtov sa nemusia vždy zhodovať s periodicitou a termínmi zberu (všetkých) údajov prvotnej štatistiky.

Informácie o jednotlivých štatistických zisťovaniach a administratívnych zdrojoch, ako aj o ich periodicite zberu údajov sú uvedené v kapitole 10 súpisu „[GNI Inventory](#)“, alebo v časti „C“ súpisu „[ASA Inventory](#)“.

18.3 Zber údajov

Zber údajov pre štatistické zisťovania organizované ŠÚ SR sa vykonáva formou štatistických formulárov, v listinnej alebo elektronickej forme.

Elektronický zber údajov je systém umožňujúci spravodajským jednotkám online vyplňanie štatistických formulárov v integrovanom štatistickom informačnom systéme ŠÚ SR. Od 1.1.2016 vznikla spravodajským jednotkám (právnickým osobám, fyzickým osobám - podnikateľom) povinnosť elektronicky predkladať štatistické výkazy v zmysle novely zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení zákona č. 326/2014 Z. z. (ďalej len zákon), ktorá obsahuje nové pravidlá predkladania štatistických výkazov.

Zhromažďovanie, kontrolu a spracovanie štatistických informácií za štatistické zisťovania úradu za jednotlivé štatistiky podľa odvetví, typu a veľkostnej kategórie spravodajských jednotiek vykonávajú pracoviská úradu – prevažne krajské správy, špecializované za celé územie Slovenskej republiky. Štatistiku rodinných účtov, výberového zisťovania pracovných síl, odhadov úrod poľnohospodárskych plodín, spotrebiteľských cien, celoplošných cenov, mestskej a obecnej štatistiky vykonávajú krajské správy územne.

Všetky administratívne zdroje údajov sa získavajú na báze podpísaných dohôd a protokolov o technickej spolupráci s externými inštitúciami (napr. Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií, Štátna pokladnica, Ministerstvo vnútra, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, Finančná správa, DataCentrum, Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, Národné centrum zdravotníckych informácií atď.). Tieto dohody štandardne pozostávajú zo všeobecnej časti, ktorá sa týka verzie aktuálnosti zmluvy, upresnenia špecifikácií a charakteristík poskytovaných údajov medzi dvomi inštitúciami, foriem a metód poskytovania údajov a kontaktných osôb z oboch inštitúcií, ktoré sú zodpovedné za poskytovanie údajov v rámci bilaterálnej výmeny údajov.

Vzory a popisy všetkých štatistických formulárov sú dostupné na stránke ŠÚ SR:

[Vzory štatistických formulárov](#)

18.4 Validácia údajov

Zdrojové dáta zo štatistických zisťovaní sú monitorované a validované na viacerých úrovniach, priamo v prostredí Integrovaného štatistického informačného systému (IŠIS), ako aj mimo neho, napr. štandardnými softvérovými nástrojmi a aplikáciami.

Prvotná validácia a logické kontroly prebiehajú priamo už pri vyplňaní elektronického formulára spravodajskou jednotkou, kedy v prípade vstupných logických chýb nie je možné formulár ani

odoslať. Doručený výkaz je podrobený ďalším validačným kontrolám, z ktorých sa vyhotovujú protokoly chýb.

Analýza a následná validácia pracovných výstupov je realizovaná na úrovni gestorských útvarov a je zameraná na podchytenie a prípadné odstránenie disproporcií v príslušnej štatistickej doméne.

V prípade závažnejších chýb, extrémnych dát, a pod. sú priamo kontaktované príslušné spravodajské jednotky, s cieľom upresnenia poskytnutých informácií.

Výstupné údaje NÚ sa zostavujú agregáciou z viacerých zdrojov dát a takisto podliehajú validačnému procesu. ŠÚ SR poskytuje metaúdaje na podporu validačného procesu s prihliadnutím na revízie a extrémne hodnoty. V rámci interných manažérskych procesov uskutočňujeme validačné kontroly údajov, ktoré sa týkajú transmisijných tabuliek ESA 2010 ešte predtým, ako sa odpošlú finálne údaje do Eurostatu.

Výsledky týchto validačných kontrol sú témou správ o kvalite (prostredníctvom ESS Metada Handler).

18.5 Spôsob spracovania údajov

Štatistické postupy pri spracovaní údajov (napr. imputácie, výpočet váh, úpravy vzhľadom na non-response, kalibrácie a pod.) sú aplikované pri jednotlivých štatistických zisťovaniach, podľa ich druhu, charakteru, pokrytia a periodicity.

Národné účty sa zostavujú agregáciou z viacerých zdrojov dát, ktoré prešli horeuvedeným štatistickým spracovaním a dopočtami. Vo všeobecnosti sa údaje zostavujú v súlade s definíciami a konceptom ESA 2010.

Metodika zostavovania hlavných agregátov NÚ je detailnejšie popísaná v [GNI Inventory](#).

18.6 Úprava údajov

Nerelevantné pre túto doménu.

19 Poznámka